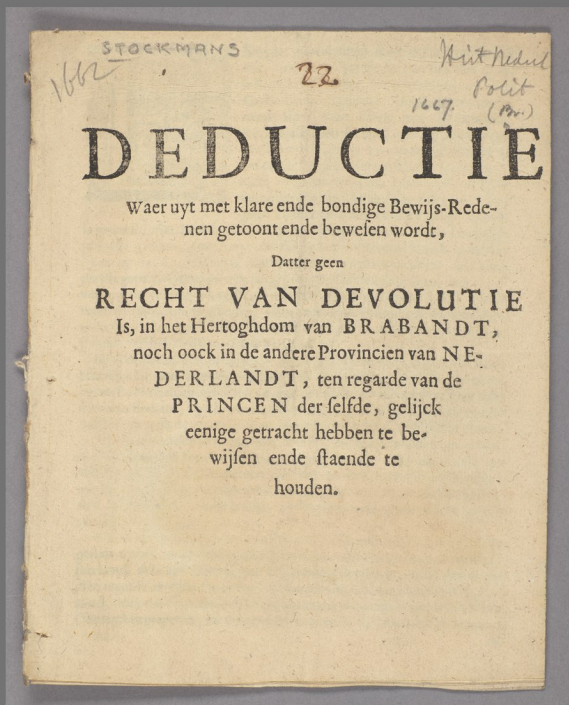

Stockmans, Pieter

Deductie waer uyt met klare ende bondige bewijs-redenen ...

Tryck // / I25 B 14 c Br. 1667

Tillkomstår s.a. 1667

Digitaliserad år 2019

STOCKMANS

1662

22

Wit Nedul

Polit
(Pov.)

1667

DEDUCTIE

Waer uyt met klare ende bondige Bewijs-Rede-
nen getoont ende bewesen wordt,

Datter geen

RECHT VAN DEVOLUTIE

Is, in het Hertoghdom van BRABANDT,
noch oock in de andere Provincien van NE-
DERLANDT, ten regarde van de
PRINCEN der selfde, gelijk
eenige getracht hebben te be-
wijfen ende staende te
houden.

55

DE BONDUC TIE

Wat oyt niet klare ende bondige bewijse Rede-
nen geroentende bewoien werde,

Daerom

RECHT VAN DEVOLUTIE

is in herfderghden van BRABANDT,

noch oek in de andere provintien van den

DERE ANDT, ten regarde van de

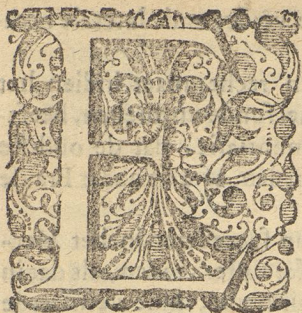
KLINGEN der selbe, gelijck

eenige gemaecte hebben te de

wijzen ende hande te

houden.

(3)

En yder weet datmen door gants Vranckrijk discouert over het Recht van successie in dese Provincien, indien het gheschiede dat Syne Catholijcke Majesteit schielijck quame te overlyden, ende datter met Nederlandtse Rechtsgeleerden secretelijck over die sake consulteert is, ende voornementlijck over de devolutie van het Hertoghdom van Brabant, ende over het vervallen van de Huwelijckse voorwaerden, ter oorfsake dat het Huwelijcks goet 't welck de Konincklijke Bruyt belooft is geweest, niet betaelt en is. Alle dese dingen hadden connen weynigh gheacht worden, soo langh als die by het onhervaren Volck hanghen. Maer op dat de dwalinghe van ghemeene luyden eyndelijck niet come tot die genen welcke dickwils na groote ghedachten luyfteren, is goet gevonden de ydelheyt vande questien die by het ghemeene Volck gemovent worden, voor ooghen te stellen, met aenwylinghe dier dwalinghen, ende wechneminge der fundamenten waer op de disputen ende misverstanden van het Volck mochten steunen.

Sy vermoeyen sich te vergeefs, welcke door te niet doeningh vande Huwelijckse voorwaerden trachten aen de Dochter die gheborn is uyt het eerste Huwelijck, een wech te openen tot de successie van het Hertoghdom van Brabant, uytfluytende de Soon die gheborn is van het tweede bedde, als ofte de clauselen van renontiatie welcke inde selfde Huwelijckse voorwaerden besloten zyn, wech ghenomen zynde, geen verhinderinge overich soude zyn, dat plaets ghegeven werde aen de costume van het Landt 't welck disteert dat het eerste Huwelijck gedissolveert zynde, de goederen van den overlevende Vader ofte Moeder vervallen op de Kinderen van het selfde bedde, uytfluytende die genen welcke uyt het tweede Huwelijck geboren zyn.

Want daer is niet sekerder, als dat, oock alle renontiatie aen een zyde gestelt zynde, de Dochter gants geen hope van successie kan toe comen, soo langh alser een mannelijcke erfghenaem overich is, noch datter ten dien regarde eenighe renontiatie ghemaekt is, ofte nootzakelijck is gheveest, noch dat oock die welcke met generale woorden in het Huwelijcks Contract begrepen is, na dit gheval, waer door de Mannelijcke Soon na

(4)^{maer}
 de Vader soude leven, ghesien heeft, tot andre verder ende laterale occasien ende uytkompsten kan succederen.

De Soon ghenote door dese prerogative syn recht, maer indien het Mannelijcke gheslacht vande Koningh teenemael soude ontbreken, heeftmen moeten sich dienen van het middel van renuntiatie, dat de oudste Dochter vande jonghste soude uytgesloten worden, ofte de nader Franse Erfgenaem vande verder Spaense.

Indien wy ondersoecken de eerste Wetten van succederen in het Hertoghdom van Brabandt, sullen wy niet ouder ofte vaster vinden, als dat in het Jaer 1204: Den Roomsen Koningh Philippus, inde vermaerde tsamenkompste der Princen tot Cobelentz geconstitueert heeft met dese woorden: *wy statueren verder door Onse Konincklycke autoriteyt, ende concederen den voorschreven Hertogh, dat syne Dochters, indien hy geen Mannelijcke erfgenaem heeft, hem in syne Leengoederen, als Sonen sullen succederen.*

In den omvangh van welcke woorden twee dingen begrepen zyn: Ten eersten dat tot die tydt toe de Dochters in de successie van het Hertoghdom van Brabandt niet vermochten te succederen, alsoo sulcks door een nieuwe privilegie haer geconcedeert werd: Ten tweeden dat de Dochters niet simpelijck ende absolutelijck in toekomende capabel ghemaect zyn van de selfde successie, maer met dese limitatie, *indien den Hertogh geen Mannelijcke erfgenaem heeft*: welcke daerom, wanneer hy die heeft, blyft het oude recht van haer incapaciteyt onverbrekelijck.

Maer ghenomen dat Brabandt geen Wetten van successie hadde, soude sy sonder twyffel behooren geregeert te worden by het gemeene recht der Volckeren; van het welke de Politycken met een mondt pronontieren, dat de Koninckrijcken, Prinsdommen, Digniteyten, van haer begin af dese ordre van succederen bewaren, dat wanneer het Vrouwelijcke geslacht van de publijcke regeringe niet uytgesloten wordt, eyndelijck soo geadmitteert wordt, *indiender geen Mannelijcke erfgenamen zyn.* Laet Arniseus in syne Politycken voor alle spreken in syn 2. cap. van de 4. Sect. *Het recht heeft onder alle Volckeren van het begin van eenighe Rijcken af kracht ghehad, dat niet tegenstaende sy eenich recht van successie ghebruycken, nochtans tot de Dochters niet en vervalt, soo langh alser Mannen zyn.* Ende in syn 12. Sect. Numero 57. ende 67. *Een Vrou hoewel sy ouder is, wordt van de Man buyten gesloten in de onverdeelijcke successie, ende wanneer der een Man is, wordtse gereduceert als van de tweede graed; Ende hoewelder een ander recht is in particuliere erfensissen, ende wy toelaten*

laten dat de Vrouwen met de Mannen ghelijcke portie wech dragen; machmen daer in voort gaen tot de successie in Politijcke saken? ende de publijcke dingen over brengen tot de Wetten van particuliere?

Waer door blyckt dat het argument geen kracht heeft, 't welck van de Costuymen van Brabandt in de goederen van particulieren ghenomen wordt, volghens welcke de Kinderen van het eerste bedt alleen wech nemen de erfenisse van de Vader, buyten sluytende de Kinderen uyt het tweede huwelyck geprocreert van een selfde Vader, het welcke wy noemen Recht van devolutie; als in publijcke successie van 't selfde Hertoghdom behoort te volgen ende in te gaen de selfde Wette die onder particuliere ghebruyckt worden: Want daer is gheen rechte redencaveling van particuliere successien tot publijcke, ghelijck van de Politijcke Autheuren geaffirmeert is.

Daer is een groot onderscheyt van reden in beyde de successien, alsoo het swaerder is een Vrou ghestelt te worden tot de regeringhe van het Publijck, ende in die sake voor een Man geprefereert te worden; als toeghelaten te worden tot particuliere possessie van eenighe Goederen. Maer de uytspreydinghe van het Recht procedeert niet van eene specie tot een andere, wanneer der een onghelijckheydt van reden voorvalt, de welcke hoe wel sy mochte ontbreecken, soude nochtans de uytspreydinge van de costuyme van een particuliere successie niet kunnen ontfangen worden tot een publijcke, om dat het Hertoghdom van Brabant haer eyghen Wetten, verschillende van het particuliere Recht van de Koningh Philippus ontfanghen heeft, als gheseyt is, alsoo die dinghen, door welcke by speciale ordonnantien voorsien is, verstaen worden vry te sijn van de Generale costuyme ofte Wet.

Voorts hoe wel plaets ghegheven soude worden aende devolutie in de publijcke successie van het Hertoghdom, soude sulcks sonder twyffel moeten ghenomen worden, als ghestelt sijnde behoorlijcke termen ende personen die bequaem sijn om te succederen: Maer het blyckt uyt het ghene voorsz: is, dat de Vrouwen geensints capabel sijn, ten sy der alle mannelijcke gheslachte van den Hertogh ontbreect: Welcke soo langh die in leven sijn, blyft het oude Brabantse Recht onverbreeckelijck van haer te excluderen, oock in particuliere devolutien. De selfde redencavilling moet plaets hebben; dat de Kinderen van het eerste huwelyck de andere uytsluyten: Doch soo, indien sy bequaem sijn om te succederen.

(0)

Men kan gheen exempel van alle tyden voort brenghen van een soo irreguliere successie in Brabandt, dat in de publijcke regeringhe een Vrou voor een Man van een selfde Graed geprefereert sy: Maer ter contrarie gebrekender gheen exempelen, alwaer ten regarde van het selfde Hertoghdom eenich Recht van devolutie versuymt is gheweest.

Carel de vijfde hebbende verloren sijn eerste Vrou Elizabeth van Portugael, uyt de welcke Philippus (ghelijck oock uyt Philippus Weduwaer van Maria van Portugael Carolus over ghebleven was) vande Nederlandse Provincien vryelijck gedijsponert heeft in het Huwelijck van de selfde Philippus de Tweede met Maria Koninginne van Engelandt ingegaen in 't Jaer 1554. beloovende onder andere dinghen dat de Kinderen die uyt dat Huwelijck souden gheborn worden, souden succederen in alle de Nederlandse Provincien, uyt sluytende Carolus de Soon van Philippus. Het welcke hem geensints gheoorloft soude zyn gheweest, indien hy door de Wetten van devolutie uyt het Hertogdom van Brabant, Gelderlandt, &c. ende hunne proprieteyt ghesloten zynde, die op de voorz Carel ghecome ware gheweest, ghelijck het Recht is in particuliere devolutien, alwaer de Vader ende Groot Vader Weduwaer zynde de nagelaten goederen aen de Soons Soon over gelaten zyn.

Soo heeft oock Philippus de Tweede, zynde vry gheworden van het Huwelijck met Elizabeth van Vranckrijck sijn derde Vrou, na sijn goetvinden gestatueert over de selfde Provincie ende gecontracteert, die cederende ende ghevende aen Isabella sijn Dochter trouwende in 't Jaer 1558. met den Eertshertogh Albertus, welcke hy oock met sekere conditien van weder keeringe aen de Spaense afkompste, ende met andre accorden gerestringaert heeft, 'twelck hy niet gedaen soude hebben indien hy gemeent hadde dat den bandt van devolutie hem opgeworpen ware, ofte dat hy door kracht van de Costuyme vervallen was van de proprieteyt van het voornaemste Hertoghdom, ofte vande dispositie derselfde, in welcken gevalle hy niet vermocht te cederen, ofte wech te geven, ofte eenige conditien sijn Dochter op te leggen, als voor wien het Recht sonder eenige last gesocht was, indien eenige plaets aende devolutie in sodanige hooge titulen moeste ghegheven worden. Door welcke exempelen blyckt, dat het Recht van devolutien ten regarde van dese Provincien van onse Princen niet bekend is geweest, noch oock in eenighe sake effect heeft gehad, houdende yder een daer aen gelegen was, sich gerust.

Van

(7)

Van welck Recht indien oyt getwyffelt ware gheweest, soude het Huys van Savoyen in het Jaer 1633, na de doot van de voorsz : Isabella Suster van Catharina, door dit argument oock baer sake niet nagelaten hebben te stabilieren, wanneerse, alles wat sy konde, moveerde, om de successie van dese Dominien uyt het hooft van Catharina sich toe te schryven.

Want indien plaets behoort ghegeven te worden aen de devolutie welke onder particulieren kracht heeft, is gheen twyffel, ofte de securiteyt van Brabantse proprieteyt soude door dat Recht na de doot van Philippus oock Catharina van Savoye subordinatelijck ende by trappen toe ghekomen hebben /endesy overleden sijnde in het Jaer 1597./ ende daer in van Catharina het Recht van succederen hebben, indiender niet anders inde wech ware: Maer die door publijcke Schriften de saecke van het Huys van Savoyen doen-mael defendeerden, ende met wat redenen en tytels sy die voorstonden, hebben sy sich niet konnen persuaderen, dat sy eenich voorstandt in de devolutie kosten stellen, welckers mentie sy namaels naghelaten hebben. Maer met gheen argument wordt klaerder overwonnen, dat de sin niet alleen vande Princenselfs, maer van gants Nederlandt is gheweest, dat in de successie van dese Provincie gheen plaets aende devolutie ghegeven wordt, als dat door een eeuwige Wet van de Keyser Carolus de vyfde in het Jaer 1549. is gheordonneert, dat de Nederlandtse Provincien voortaan niet sullen van malkander ghescheyden worden door eenighe varieteyt van successie, maer datse altoos sullen ghepossedeert worden met een eeuwige conjunctie, van den Prins in dese woorden: *Begerende boven alle dinghen te voorsien het beste, de ruste ende tranquilliteyt van onse Landen herwaerts over, ende de selve in een masse te conserveren, ende datse altoos van een eenighe Prins geposideert sullen worden.* Welck oogmerck op dat den Keyser soude verkrygen, heeft hy alle het verschil van successie, als het eenichste beletsel van sijn voornemen, wech genomen, introducerende door alle de Provincien het Recht van representatie, waer door de Kinderen in het succederen, de plaets ende de Persoon van haer Ouders die de naeste waren, exhiberen; 't welck doen mael in eenighe van de selfde noch gheen plaets hadde, ende waer van alleen de divisie der 't samen voeghinghe van dit Nederlandtse Lighaem koste ghevreesst worden. Welcke nieuwe constitutie de Staten van de befondere Provincien, als zijnde nootsakelijck voor de vrede ende publijcke vastigheydt, niet alleen geapprobeert, maer oock

ver-

(8)

verfocht hebben (ghelijck blijkt uyt de publicke actie) ende de Gouverneurs der selve met onderteyckeninge van haer naem versterckt hebben met dese woorden: *De voorsz. Staten hebben by ons sels instantie ghedaen, dat wy de voorsz. wt souden introduceren &c. wy statueren ende decreteren, dat in alle onse voorsz. Landen representatie plaets sal hebben in 't ghene de successie van Prins ofste Princeesse capabel zijnde om te succederen, aengaet &c.* Waer na volcht een lange rye van de ondergheteeckende namen, niet alleen van de voornaemste Heeren ende Edellieden, maer oock van de voornaemste Raets-Heeren, als President van het heylige consistorie, Cancelier, &c.

Dese sorghvuldige neersicheyt ende voorsichticheyt was teenemael ydel ende te vergeefs, indien eenige vande Provincien het Recht van devolutie onderworpen, ende andere vry waren; want hoe konde de conjunctie vast zyn indien het Recht van devolutie behooren moeste tot de Kinderen van het eerste Huwelijck, ende andere, die van het tweede bedde gheprocureert zyn? De seer wyse Prins soude derhalven van syn Wet versteken zyn geweest, om dat hy de Rechten van syne Provincien niet soude geweten hebben; 't welck sotticheyt is te dencken, ende geen Rechtsgeleerde lichtelijck segghen sal, overweghende dat de Staten ende voornaemste Raden vande Provincien het maken van soo een solemnele Wet by ghewoont hebben, welcke Rechten, die sy dagelijcke onderhanden hadden, niet geweten soude hebben, is gants vreemt van eenige waerschynelijckheyt.

't Gene gheseyt is van het Hertoghdom van Brabant, moet niet alleen getransfereert worden tot het Hertoghdom van Limburgh, welcke aen Brabant onderscheydelijck vast is, ghelijck yder een bekent zy, maer oock tot de successie van Gelderlandt: Want de conditie die Philipus Roomse Koningh in het jaer 1204. de successie van Brabantt voorgheschreven heeft, heeft Carel de vyfde de selfde het Hertoghdom van Gelderlandt opgheleydt, hebbende op het begeren van de Staten een pragmatijcke ordonnantie ghepubliceert, in het Jaer 1549. waer by hy begeert heeft dat de Vrouwen souden ontfanghen worden tot de successie van het selfde Hertoghdom, indiender gheen Mannelijcke erfghenamen waren, met dese woorden: *Wy decreteren ende verklaren door onse autoriteyt ende volle macht, met dit ons Keyserlycke Placcaet, dat in dit ons Hertoghdom van Gelderlandt, ende in het Graeffschap van Zusphen, ghelijck in alle de andere onse Patrimoniale Provincien ende erflanden voortaan tot allen tyden de Vrouwen vermozgen ende moeten succederen wanneer der gheen mannelijcke erfghenamen zyn.* Het

(9)

Het was daerom niet van noode yets te seggen van wegen 't Graeffchap van Namen, welcke bekend is dat in het Jaer 1418. van Iohannes de laefte Graef, met consent van de Staten vande Provincie, vercoft is aen den Hertogh van Burgundien Philippus de Goede, ende ghelevert met dese conditie, dat het selfde voor altoos ende onscheydelijck soude vast blyven aen het Graeffchap van Vlaenderen, waer mede het daerom ghelijcke conditie van successie ingaen moet, de welcke niets ghemeen hebbende met het Recht van devolutie, soo kan oock de Provincie van Namen niet hebben, hoe wel onder de particulieren aldaer ander recht ghebruyckt wordt.

Maer dit Contract, ende de byghevoeghde Conditiën ophoudende, blyckt dat het Graeffchap van Namen een Leen is van Henegouwen, welckers Wetten in successie, als van een Dominie ende Leen, het selfde gehouden is te volghen, onder de welcke zynde dese ontwyffelbaer, dat de Soon van het tweede bedde in Leen-successiën geprefereert moet worden voor de Dochter van het eerste bedde, het zy in publijcke, ofte in particuliere successie, resteerter niet dat alhier eenigh twyffel soude conuenen moveren.

Maer op datter niet ongheroert souden blyven, moveren sy oock yets vande successie van Henegouwen, namentlijck dat in het 4. Arttyckel vande Costuymen van die Provincie onder de titel van *Allodien* gestatueert wordt, dat *Patrimoniales Allodien* behoren tot de Kinderen van het eerste Huwelijck, het zy een Soon, ofte Dochter, ende soo langh, als die leven, geen plaats gegeven wordt aen de Kinderen van het volgende Huwelijck. Door welcke dispositie sy het Graeffchap selfs als vry zynde, wegens syn eygen recht, ende derhalven te rekenen onder *Allodiale* goederen, involveren: Maer door wat quaet recht, wyft het vervolgh van het selfde Arttyckel, alwaer die goederen, indien se voorvallen uyt een laterale successie, voorgeschreven worden te moeten ghedeelt worden onder de Kinderen van beyde de Huwelijken: welcke deelinghe seker is het Graeffchap niet toe te comen, also volgens het gemeene gebruyck der Volckeren dese *Principaliteyt* altoos geheel den eerst geboren gedefereert is geweest, gelijk de Historien ende publijcke instrumenten daer van met ontelbare exempelen, ende bynae door alle successiën getuygen.

Van ghelijcke stoffe is het ander argument ghecomen uyt de selfde *Costuymen*, alwaer de Leenen die yerkregen zynde gedurende het Huwelijck

B

toe-

(10)

toegheschreven ende gereserveert worden aende Kinderen van het selfde bedde. Ende sy willen dat onderde dingen die van den Catholijcken Koningh verkregen zyn, dese Provincien onder dat pretext gerekent moeten worden, om datse door de doot vande Doorluchtighe Infante Isabelle in het Yaer 1633. haer toegevallen zyn volgens de Voorwaerden van Reversie welcke in het Huwelijcks Contract in het Yaer 1598. gestelt zyn. Maer alsoo, gelijk nu menichmael geseyt is, de gewoonten van particulieren geen Wet connen stellen aende publijcke successie, welcke altoos hare reglementen besonder van het Borgerlijcke Recht ontfanghen hebben, moet de Costuyme desen sin altoos admitteren, roepende ofte prefererende de Kinderen, indien se bequaem zyn om te succederen, sodanighe niet de Vrouwen niet connen gheseyt worden te zyn ten respecte vande Prinsdommen, ten ware datter Mannelijcke gheslacht vande selfde graed ontbrake, soo dat hoewel de Costuyme van Henegouwen in soodanige successie generalijck kracht heeft, nochtans soude se moeten getempereert worden door dese exceptie, ten zy datter een Man met een Vrouw concurreerde.

Welck antwoord nadien volkomen satisfactie gheeft, is niet noodich, 'twelck andersints uyt de Commentarien van Vranckrijck selfs licht soude connen bewesen worden, dat onder de verkregen ofte geconquesteerde Matrimoniale goederen niet en mogen gerekent worden die dingen welke uyt oude Patrimonie door het recht van bloedt, van Volckeren, ende van Huwelijckse stipulatie wederom tot de Man ghedurende het Huwelijck keeren, het welcke de President van Britannien Argentreus, op het 418. Artijckel vande Costuymen van de selfde Provincie van een vaste interpretatie van soodanighe Costuymen aen-neemt, wien de andre Aetheuren lichtelijck volgen.

Maer het is overvloedich door alle de Provincien te gaen, alsoo de Keyser Carel de Vyfde met een periode van alle geprovideert heeft, dat de Vrouwen tot der selfde successien geadmitteert worden, *wanneer der geen Mannelijcke geslacht oversich is*: Welcke clause alle difficulteyt teenemaal wech neemt ende doodet.

Het welcke alsoo zynde, mochte schynen overvloedich te zyn te spreken van de kracht van renonciatie vande Doorluchtighe Infante van Spaengien, teghenwoordighe Koninginne van Vranckrijck, in het Huwelijcks Contract ghedaen, alsoo nu bewesen is, dat een Mannelijcke erfghenaem geprefereert moet worden voor een Dochter selfs oock van het eer-

ste

(11)

ste bedde, hoewel hy uyt het tweede bedde soude moghen ghebo-
ren zyn.

Maer indien questie voorghevallen ware van een laterale successie, ende geeycht wierde dat de voorz: Infante van Spaengien als een graed nader soude geprefereert worden voor de andren, soude sy connen verdriven worden in dese termen, door exceptie van renontiatie die sy ghedaen heeft, also sy met seer wytloopende woorden, ende in allen gevalle met eede verklaert heeft dat sy moet ghehouden worden voor ghesloten uyt alle de Dominien vanden Catholijcken Koningh, ende dat in de conclusie van het heylige Huwelijckse verbondt, ende in het vast stellen vande algemeene Vrede van Europa, ende sulcks in het gesicht ende met applaudissement van de gantsche Christelijcke Werelt, in tegenwoordigheyt vande Koningen selfs, met de Familien van het Koninghlijcke bloedt, ende de voornaemste Heeren van beyde de Rijcken, konnende niet solemneerder ofte religieuser bedacht worden.

Men behoort niet toe te laten dat de loose practycken vande Advocaten die in de Contracten van particulieren plegen te comen, als van de minderjaricheyt van een Dochter die renontieert, van de vuyle quetsinghe daer van, van dat het Huwelijcks gelt op syn tydt als beloofd was niet en is gherelt gheweest, ende andre de welcke huydendaeghs onder het Volck gespreyt worden, souden penetreren tot sodanighe publijke ende solemneele Accordé, alle welcke cavillatien geen meer als de Franse Rechtsgeleertheit plach te verfoeyen, van welcke als haer domesttyck zynde af te wycken, die Natie niet en mach doen: Men can sien wat die Rechtsgeleertheit seyt by Anæus Robertus, Chopinus, Molinæus, Cujacius, Papo, Charondas, Maynard, Faber, ende veele andre voornaemste Authouren; onder de welcke de seer vermaerde Collecteur van Arresten Louet, ende syn Commentarist Brodeau verhaelt onder de dinghen die ghedurich vande Hooge Vierscharen gheoordeelt zyn, dat sodanighe renontiatien van Dochters, onaenghesien de minderyaricheyt, ofte quetsinge, altoos voor vast zyn ghehouden geweest, voornementlijck welcke strecken tot conservatie van Doorluchtighe Familien. De woorden van de voorz: Brodeau met de letter R. num. 17. zyn: *Het is een sekere ende door Arresten gereguleerde sake, dat sodanighe renontiatien in toecomende directe ende collaterale successien door een contract van Huwelijck, welckers clausulen inhoudende renuntiatien, accessoir ende aenmalcander dependerende zyn, nemen een selfde nature, het zy in Edellieden,*

ofte Onedele, ende dat de Dochters niet comen ghereleyert worden ter eenigher oorſake ofte pretext dieder ſoude mogen zyn van minder yaricheyt, vreeſe ofte vuyle quetſinge, &c. Maer de voornaemſt kracht ende imprefſie wordt daer tegen geſtelt in deſe clauſule welke inde Huwelijckſe Voorwaerden gheſtelt is, welke in Franſe woorden aldus begrepen is: *que moyennant le payement effectif fait à Sa Majeſté Très-Chreſtienne de ſix cens mille Eſcus aux termes qu'il a eſté cydevant dit, ladite Sereniſſime Infante ſe tiendra pour contenté, &c.*

Maer alſoo het gelt op de geconſtitueerde dagh niet betaelt ofte gepreſenteert is geweest, ſegghen ſy datter de oorſake van Renuntiatie gebreeckt, ende derhalven oock de Renuntiatie ſelfs; maer de billickheyt van Rechte ſtrydt tegen de onmenſchelijke rigueur, welke altoos toe laet een purgatie ende verbeteringhe van het vertoef, blyvende de ſake in ſyn gheheel, want *Promiſſor poſt moram offerendo, purgat moram* feyt hy l. 37. ff. de Verb. Oblig. daerenboven, op datſe alle dingen op ſyn rigoureuſe procederen; hier is geen effect van het vertoef, dat het Contract daerom ſoude ghebrokeſen werden, maer dat de ſchade die daar uyt ſpruyt, vergolden werde: Soo indien den Cooper in de prys te betalen vertoeft ſal hebben, voldoet hy met het geven van den intereſt ofte recompeneren vande ſchade, blyvende het Contract onverbroken. De Franſe Rechts- gheleerden hier voren gepreſen inſiſterende in deſe ſelfde ſpecie van Huwelijckſe renuntiatie, admitteren gants geen brekingh wegen mankement van betalinghe, om dat, gelijk Molinæus de voornaemſte vande Franſe Practiſynen feyt, *de Dochter wordt niet uygeſloten door betalinghe van het Huwelijcks goet, maer door accoort, ende die de ſachſte Rechts- geleertheyt wat toe gevende, ſomwylen de Dochter toe laten de wederkeeringhe tot des Vaders ſucceſſie, nemen aen die moderatie, dat al eer ſy de Dochters aen wien het Huwelijcks goet niet betaelt is, admitteren tot de ſucceſſie die ſy geabandonneert heeft, den dagh van betalinghe uyt ſtellen, ſtellende een nieuwen termyn, ſoo dat ondertuſſchen de wederkeeringhe tot de ſucceſſie niet toeghelaten worde, ghelijck de ſelve Brodeus her ſelfde confirmeert door de Raets-Heeren van het Hof van Vranckrijk lit. R. num. 38.*

Eyndelijck wordt de Renuntiatie vande Dochter uyt het Capittel beſchuldicht van fauten om dat ſy ſich afghgeheven heeft niet alleen van de roekomende ende onſekere ſucceſſie, maer oock gerenuntieert heeft het Recht 'twelck door devolutie nu gheſocht is, ende van de proprieteyt van haer Vaders goederen door diſſolutie het Huwelijck toegebracht; her welke

(13)

welcke de authoriteyt van het Recht de minderyarige niet toelaet, alsoo foodanighe Renuntiatiën van Dochters om geen andre oorsake geadmitteert zyn, als wegens de onsekerheyt vande hanghende successie, ende de twyffelachtige uytkompste van profyt ofte schade geen andre verbrekingsgeconfidereert can worden; de welcke uyt het contrarie alsdan blyckt, wanneer gerenontieert wordt niet alleen de successie die te verkryghen is, maer oock die verkregen is.

Maer behalven dat de gantsche kracht van devolutie in publycke saken nu verworpen zy, is uyt onwetenheyt van de nature van het selfde Recht voortghecomen dese reden-cavelingh, ende dwalinge; wanneer nu door gestadige authoriteyt van gewesen dingen, welcke kracht van Costuyme heeft, ontfangen is dat dat devolutie niet can ghenomen worden voor een specie van successie de welcke by des Vaders leven de proprieteyt van de goederen des selfde voecht by de Kinderen van het eerste bedde, om dat het seker is dat het de erfenis vanden levenden niet en is, noch dat de devolutie yets anders werckt als om een bandt te maecten aen des Vaders goederen met insicht ende tot beste van de Kinderen met verbodt van te alieneren, tot dat het geval van succederen door des Vaders doot gheschiede, welcke konnende oock mankeren, namentlijck wanneer de Kinderen voor de Vader comen te sterven, can hier geen sekerheyt van acquisitie verliert worden, de welcke de Dochter niet soude connen renontieren, noch gefeyt worden dat de proprieteyt terstont naer dissolutie van het bedde de Kinderen toe komt: dat dit de rechte sin soude zyn van dit Recht, ignoreren tot noch toe als een vreemde sake de Costumiere Pragmatisten van Nederlandt, ende de Rechts-geleerden van Vranckrijck; Maer indien se het willen segghen, sullense het mogen doen uyt de schriften vande Nederlandse Recht-geleerden, onder de welcke voor 80. Yaren uytghe-munt heeft Johannes Wamesius, die insyn 6. Centuria, Cons. 58. op dese maniere geschreven heeft: *Consuetudinaria devolutio proprietatis non est successio, sed vinculum tantum, quod supersitis injicitur, & quo bona etiam afficiuntur, ne libera voluntate supersitis alienari, ve pignori possint, quo vinculo proprie dici non potest, quod supersites desinat esse proprietarius eorundem bonorum; Cujus inditium est, quod liberis primi matrimonii, quorum favore hoc vinculum injectum est, decedentibus, ante Conjugem supersitem, veluti prædicto vinculo dissoluto, supersites liberum arbitrium disponendi de iisdem bonis recuperet suo iure, non ut hæres liberorum, &c.*

Nadien dan blyckt dat onder onsekere voorvallen van successie de devolutie moet gebracht worden, behoort ten regarde van die de ghedane renuntiatio niet minder te bestaan als ten insichte van andre uytcompsten.

Maer dese dinghen welcke van de devolutie ende van de derogatie des selfde geleyt worden, zyn ten overvloet by ghebracht, nadien het kennelijk is dat ten regarde van publijcke successie, niet alleen in Brabant, Limburgh, Gelderlandt, Namen, noch oock in geene andre Provincie, ofte Dominie vanden Catholijcken Koningh, dit Recht van devolutie kracht heeft, gelijk genoegh bekend is aen alle menschen die in publijcke saken ervaren zyn.

Indien nochtans uyt de verscheydenheit van eenighe Costuymen, ofte uyt eenige duysterheit eenich twyffel noch overich is, soude dat alles volcomentlijk wech genomen zyn door een speciaal Accoord tusschen beyde de Koninghen ghemaect, begrepen inde Honwelijcke Voorwaarden, waer door independentelijck vande constitutie des Huwelijcks goet, maer om te conserveren onder beyde de Croonen een eeuwige ghelijckheit, op datsoo Grootte Heerschappyen niet en souden tot eenighen tydt aen eenen te samen ghebracht worden, ende op dat alle occasien ende oorsaken van soodanige consolidatie souden afghesneden worden: *Heeft het beyde de Koningen belieft te ordonneren met een eeuwigh Accoord welke altoos als een wet sal valideren, dat de Doorluchtighe Infante Theresia, ofte eenighe hare nacomelinghen in wat graed die souden moghen zyn, niet en sullen geadmitteert worden tot eenighe successie, het zy van Koninckrijcken, Prinsdommen, Provincien, Heerschappyen ofte eenigerley Dominien vanden Catholijcken Koningh, niet tegensaende eenige wet, Costuyme, ofte ander Recht ter contrarie, aen de welke door beyder Konigen autoriteyt volcomentlijk gederoyert wordt, ten insichte vande voorsz: ghelijckheit ende publijck voordeel, diemen hoopt daer uyt sal spruyten.*

De eygen representatie van welke clause met de woorden selfs genoegh can ghesien worden om alle de kracht van Costuymen te benemen, indien se eenichsints kosten bequaem maken tot de Huwelijcke successie: Want sy is aldus geconcipeert. *Zynde beyde de Croonen soo groot ende soo machtich dat se in eene niet connen gebracht worden, ende op datmen van nu af preventiere de occasien van ghelijcke te samen brengingh, &c. Synde dan de voorsz: rechtveerdighe redenen ingesien, ende voornementlijk de ghelijckheit diemen behoort te conserveren; accorderen ende arresteren Hare Majesteyten door Contract ende conventioneel verdrach tusschen haer,*

(15)

haer, welke plaetse kracht ende vigueur sal hebben van een vaste ende ghestadighe VVet voor altoos, dat de Doorluchtighe Infante van Spaengien, noch hare Kinderen, ende Descendenten in wat graed die souden moghen ghevonden worden, ja voor eenwich, niet sullen moghen succederen; tot de Koninckrijcken, Staten, Heerlijckheden ende Domenien, &c. welke toecomen ofte sullen toecomen Syne Catholijcke Majesteyt, soo wel binnen als byuten het Koninckrijck van Spaengien, niet tegenstaende alle de VVetten ende Costuymen, &c. aen welke Hare Majesteyten derogeren, &c.

Welcke woorden soo claer ende soo uytghedruckt niemandt sal teghen spreken, als die een verbond voor geen verbond wil houden, en 't welck geen verbond is, voor een verbond hout, soo als 't hem goet dunckt.

d'welcke geen verbond is, voor een verbond hout; so als 'them goet
 teghen spreken, als die een verbond voor geen verbond wil houden, en
 Welck woorden so claeft ons, soo uytgedruckt: niemandt sal
 Gelyken, &c. kennelike. In 't selven d'gelyken, &c.
 d'welcke al l'nter het K'nterlyck van d'gelyken, niet z'gelykende alle de V'ctien mit
 men, &c. welke t'comen ofte sulken t'comen d'ne Catholische M'nschert, so z'nd
 sulken z'gelyken l'nterlyck, tot de K'nterlycken, z'nden, H'v'lygheden mit d'ne
 D'gelykenheit, want gelyck die sonen moghen gelykenheit z'nden, & z'nd
 von h'oot, dat de D'gelykenheit, sulken t'comen, noch l'nter K'nterlycken, mit
 h'ere z'ndelike K'nterlyckenheit, in die v'ctien van een v'ctie z'ndelike V'ctie